

Rehabilitatie van politiek

J.M.M. de Valk

Bespreking van: Hans Blokland, *Pluralisme, democratie en politieke kennis. Een rehabilitatie van de politiek*, Van Gorcum, Assen 2005, 492 blz., 45 euro

Hans Blokland heeft sedert zijn meermaals bekroonde dissertatie ('Wegen naar vrijheid', 1991, 1995) een indrukwekkend oeuvre opgebouwd, dat naar zijn eigen formulering 'een rehabilitatie van de politiek' beoogt. Eerder verscheen als onderdeel van dit project zijn boek over 'De modernisering en haar politieke gevolgen', waarin het werk van Weber, Mannheim en Schumpeter aan een grondige analyse werd onderworpen. In zijn jongste boek staat het pluralisme in de democratie centraal, en in dit kader behandelt hij het werk van enkele vooraanstaande Amerikaanse politicologen.

Wat Blokland beweegt is de wijd verbreide politieke onvrede in de westerse democratieën, een onvrede die voortspruit uit het gevoel dat de mogelijkheden van de moderne burgers om gezamenlijk richting te geven aan een samenleving tamelijk beperkt zijn geworden. Wij lijken overgeleverd aan anonieme structuren die ons keuzen opdringen die wij mogelijk zelf niet gemaakt zouden hebben.

In dit boek brengt Blokland deze gevoelens van onmacht in verband met de politieke theorie van het pluralisme, een visie die lang dominant is geweest in de politicologie, en die in de praktische politiek algemeen aanvaard lijkt. Maar er is kritiek op het pluralisme mogelijk, en dit wordt door de auteur uitvoerig onderzocht aan de hand van de discussie hierover onder Amerikaanse politicologen., onder wie vooral coryfeeën als Dahl, Lindblom en Lane (met wie hij ook persoonlijk van gedachten gewisseld heeft) zijn

aandacht krijgen.

Men is hier ver van de gemakkelijke populistische kritiek op 'de politiek'; er wordt naar een genuanceerd oordeel gestreefd. Wanneer men Bloklands zorgvuldige analyses van de betrekkingen tussen burgers en overheid vergelijkt met het meeste van wat dienaangaande in ons land wordt geventileerd, kan met hem gerust een zwaargewicht noemen. Zijn boek vergt nauwkeurige bestudering, maar dit wordt vergemakkelijkt door zijn heldere stijl en overzichtelijke betoogtrant.

Blokland formuleert zijn standpunten voorzichtig, maar als hij dit nodig vindt ook met stelligheid. Het is een genoegen deze beschouwingen te lezen. De auteur paart een indrukwekkende eruditie aan persoonlijke bescheidenheid. Dat zijn werk naar mij mening tot nu toe in ons land nog te weinig weerklank heeft gevonden (wel in het buitenland, waar hij in het Engels is vertaald)

lijkt hem weinig te deren. Hij werk onverstoort voort. Misschien kan hij in de toekomst ook eens aandacht besteden aan wat moderne Franse auteurs als Claude Lefort en Pierre Rosanvallon

over de democratie hebben gepubliceerd. Het zal de moeite waard zijn, zijn mening daarover te vernemen. In afwachting daarvan kan ik slechts mijn bewondering uiten voor dit imposante boek.